

PRAED

Avant-gardistische muziek als sluipend gas

Het minste dat je van de in Beiroet geboren Raed Yassin kan zeggen, is dat hij een veelzijdig kunstenaar is. Met de Zwitser Paed Conca bestiert hij ook de groep Praed: een waanzinnige mix van visuele en sonore invloeden alsook een ware herdefiniëring van muzikale multiculturaliteit.

acteur Tom Nys beeld Alek Riquelme

Dat de samentrekking van hun beide voor- namen soms verwarrend werkt – zeker in vraaggesprekken met beide heren – is zonder meer tekenend. De anekdotiek van dit feit loopt immers parallel aan de muzikale output van Praed, die de luisteraar graag op het verkeerde been zet met de veelheid aan bronnenmateriaal uit zowel oosterse als westerse regio's en hoge als lage cultuur. Toch komt het duo altijd tot een sluitend luisterstuk dat keer op keer tranceopwekkend en dansbaar is, maar evenzeer gecompliceerd en veelgelraagd.

COMPLEMENTAIR

Vooral Yassin lijkt iemand die niet stilzit. Hij kwam onder de aandacht met zijn video's en beeldende kunst en participeert aan talloze projecten van anderen met muzikale bijdrages, maar ook als kunstenaar, acteur of auteur. Behalve dat hij begenadigd muzikant is, maakt hij deel uit van enkele collectiefjes en runt met twee vrienden het niet onbelangrijke label Annihaya. De wat oudere en uitwendig rustigere Conca heeft als klarinetist en bassist dan weer een achtergrond in de freejazz en verhuisde jaren geleden naar de Libanese hoofdstad. Hij heeft bovendien een link met Nederland door zijn vrije lidmaatschap van Blast4tet, een ensemble dat naar eigen zeggen alt-rock brengt. Praed is steeds meer te zien op Europese podia en hun krachtige liveset is ten zeerste aan te bevelen aan hen die veelkleurig gemixte cocktails lusten en hen die graag dansen. Op een van die gelegenheden, in OCCII, schoven we, voordat het publiek onstuimig losbarstte, met de twee aan tafel voor een interview.

PULPFICTIE

Raed, je volgde jaren geleden eigenlijk een theateropleiding, is het niet?
Raed Yassin: "Ik wilde midden jaren 1990 graag installatie- of videokunst maken maar zo'n studie bestond indertijd gewoonweg niet in Libanon; dat de burgeroorlog pas enkele jaren daarvoor was beëindigd, had daar natuurlijk mee te maken. Dus deed ik theaterstudies, omdat ik al enorm geïnteresseerd was in poëzie – vooral de nieuwe, brede golf van Arabische dichtkunst die sinds de jaren 1960 opgang maakte – en via die weg kwam ik bij muziek, performance en beeldende kunst terecht. Mijn eerste

theaterproductie was trouwens een samenwerking met een dichter, en ik probeerde in mijn vroegste werk ook al andere disciplines te betrekken. Tegelijkertijd studeerde ik muziek, meer bepaald de fluit – die ik nu niet meer speel – en contrabas, onder invloed van de Amerikaanse contrabassist Jack Gregg, die in een aantal fusionbands speelde (*waaronder Compost, tn*) en lang in Libanon verbleef. Hij is me blijven aanmoedigen om verder het pad van de hedendaagse muziek te volgen en is daarmee erg belangrijk geweest voor me. Nu houd ik me nog amper bezig met theater, hoewel ik af en toe wel nog eens acteer in films van vrienden of wanneer een project me echt aanstaat."

Geloof die verhalen over de veelzijdigheid van Libanon maar niet!

Verzonnen verhalen lijken een rode draad in je hele oeuvre te zijn. Kan je duiden waar ze vandaan komen?

RY: "In heel mijn praktijk is de idee van fictie zeer belangrijk; het werkelijke leven probeer ik te vermijden. In mijn beeldend werk kan dat makkelijk, vooral door de combinatie van woord en beeld. Zo creëerde ik een geheel nieuwe familiegeschiedenis, verzon ik hoe mijn vader een groot acteur of een beroemde popster was, dat mijn oom carrière had gemaakt in de porno-industrie en zo meer. Ik houd ervan om een parallel, interessanter leven te scheppen want mijn jeugd is nogal zwaar geweest. Ja, ik lieg graag. Het is daarenboven een manier om de verbeelding van mensen te prikkelen, wat voor mij de beste kunst toch zou moeten doen. De dunne lijn tussen fictie en realiteit werkt dikwijls verwarrend. Ik gebruik dit als een strategie om het publiek te prikkelen vragen te stellen, niet zozeer over mij maar over de geschiedenis, sociologie en cultuur van een gebied."

"Vandaar dat mijn werk is gebaseerd op de ontwikkeling van de Arabische cinema en popcultuur. Het beeld daarvan is inmiddels geïnternaliseerd door het merendeel van de Arabieren maar wordt ook naar buiten toe, naar andere culturen, bewust geprojecteerd en uitgedragen. Weet je, ik verloor mijn vader toen ik heel jong was. Ik hoorde vaak en veel verhalen over hem, net als over mijn oom en andere leden van de familie. Die vertellingen waren steeds zeer heroïsch en ongelooflijk. Daarom reconstrueerde ik de histories over mijn verwanten op een manier die de typische Arabische filmische vertellingen en fictie, die in het collectieve bewustzijn zijn doorgedrongen, reflecteerde. Dat spreekt ook meteen veel mensen uit de regio aan. De periode waarin ik opgroeide, met de films uit de jaren 1980, komt daarbij veelvuldig aan bod. Dat heeft te maken met een aantal factoren, zoals de komst van de VHS-banden die de filmervaring van publiek naar privaat deed omslaan zodat ook enkele filmthema's zoals erotica meer in het verborgene gingen liggen."

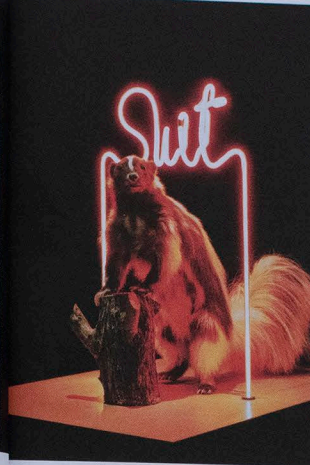
007

gedurende een lange periode was Egypte cruciaal in de verspreiding van film- en popcultuur. In welke mate had dit een uitwerking in Libanon?

RY: "Het klopt dat Egypte op het vlak van populaire filmkunst en muziek een enorme invloed had – en nog steeds heeft – op de gehele Arabische wereld. Heel wat acteurs en muzikanten die het wilden maken, trokken al sinds het begin van vorige eeuw tot midden de jaren 1960 naar Caïro. Vlak daarvoor, in de jaren 1950, ging het Libanon economisch voor de wind en was er over de grens de Verenigde Arabische Republiek (*een unie van Egypte en Syrië tot één staat, van 1958 tot 1961, geleid door de Egyptische president Nasser. Hij zag hierin een begin van een panarabisch ideaal, dat echter spoedig uiteenspatte, tn*) die een positieve invloed had op het culturele leven van Libanon. Veel popsterren uit Egypte trokken toen naar mijn land op zoek naar meer vrijheid. Dat zorgde voor een bizarre culturele vermenging, met tevens de eerste roddelblaadjes, eroticaboekjes en -films en zo meer." "Ook de films die bij ons in die tijd werden geproduceerd waren doorgaans een vreemde

A Feeling in Perspective installation view (2016)
at Isabelle Van Den Eynde Gallery in Dubai

The Stinky Singer (2015)
Taxidermy skunk, neon and sound
Courtesy of the artist and Kalfayan Galleries
(Athens-Thessaloniki)

mix van verschillende elementen. Denk aan een James Bondprent die ook fungeerde als toeristisch promofilmpje; met regionale topacteurs, schaars geklede dames en zingende popsterren. Waar ze het vandaan haalden weet ik niet, maar er was onmiskenbaar een pak geld voor beschikbaar en het lijkt me duidelijk dat er een zeker plan achter zat. De openheid naar het westen was ook zeer groot. Die aspecten van de jaren voor de burgeroorlog fascineren me." **Mag ik dat, in mijn onwetendheid, enigszins vreemd vinden: een expliciete toenadering tot het westen terwijl er toch een optimistisch bewustzijn omtrent het panarabisme werd gepromoot?**

RY: "Dat gevoel bestond al langer maar werd des te krachtiger midden jaren 1950 wanneer Abdel Nasser aan de macht kwam in Egypte. Het was een obsessie van de man, die in de spiegel graag een machthebber van de hele Arabische regio zag. Egypte had al een grote invloed op de Golfstaten en had de Golf ook nodig om financiële redenen. Dan was er Khadafi in Libië, die opkeek naar Nasser en er goed bevriend mee was en dan had je nog die Verenigde Arabische Republiek met Syrië. Dankzij Nasser leefde die droom en kleine stukjes ervan werden effectief gerealiseerd."

"Het grappige is evenwel dat Libanon erg gekant was tegen dat panarabisme, en dat was best cool (*grijnst*). Het is gewoon anders dan de rest; het wijkt dermate af van de landen rondom. Indertijd had Libanon al geen socialistisch bestuur zoals in vele Arabische landen wel het geval was: het had een open, kapitalistische marktwerking. Bovendien is het percentage christenen er nog altijd heel hoog en dat aandeel kende wel angst om opgeslokt te worden door de Arabische moslimmeerderheid. Dat was een van de redenen om een sterke band met het Westen te onderhouden."

Ja, ik lieg graag.

Je vermeldt de veelzijdigheid aan culturen in je land, die daar ook zorgde voor een veelzijdigheid aan politieke strekkingen. Is er een parallel te trekken tussen de variëteit aan invloeden en de schizofrenie in de talloze persoonlijke verhalen in jouw werk?

RY: "Nee, dat zou ik niet zeggen, want de Libanese kunst is over het algemeen compleet anders dan datgene wat ik doe. Ik ver-

kies er zelfs voor om geen vaste identiteit te hebben. In feite zou ik willen zeggen: fuck identiteit en fuck geografie! Het reflecteert eerder mijn eigen persoonlijkheid en mijn interesse in zoveel invloeden, eerder dan dat het een weerspiegeling is van de maatschappij rondom mij. En echt, geloof die verhalen over de veelzijdigheid van Libanon maar niet, da's echt onzin. Libanezen kunnen uit een andere sektarische gemeenschap stammen maar uiteindelijk delen ze op een of andere manier allemaal dezelfde mentaliteit (*schater* het uit), en ook etnisch is er geen verschil."

WOORDSPELING

Om het over Praed te hebben: wat heeft jullie samengebracht?

Paed Conca: "Wel, ik ben in 1967 in Berna geboren en ben al dertig jaar actief als componist en muzikant. In 2006 ging ik voor het eerst naar Beiroet, waar ik was uitgenodigd door de Nederlandse band Blast en waar ik dus Raed leerde kennen. Goh, dat is al zo'n tijd geleden... Wat kan ik daar nog meer over vertellen?"

RY: "Je kunt zeggen wat je wil, man! (*verwijgt enthousiast*) Een gemeenschappelijke vriend met een slecht gevoel voor humor zee ons. "Wat zou het een goed idee zijn mochten

jullie een band beginnen want jullie spelen allebei bas, en noem ze Praed want jij heet Raed en jij Paed!" Ach, we hebben nooit een basduo gevormd maar begonnen wel te experimenteren met geluidscollages en elektronica. Zo zijn we gestart. En die naam hebben we dan maar behouden."

PC: "Alles begon met een gemeenschappelijke passie voor collage, filmmontage, Arabische geluiden, Japanse films, praatsstemmen, cut-ups en populaire muziek. Onze fascinatie en ons plezier lagen van in het begin bij zowel film als muziek. De ontwikkeling die dit doormaakte, was als een reis boordevol research, heel veel samen spelen en vaak repeteren."

RY: "Dat we in zowel culturele vormen geïnteresseerd zijn, van avant-garde tot populaire muziek, bindt ons. Het is dan ook een mengeling die we brengen, iets wat moeilijk te benoemen valt. We nemen straatmuziek uit een aantal streken als electro sha'abi (*sha'abi is Egyptische volksmuziek, tn*) en psychedelische sha'abi en verwerken dit – hoofdzakelijk door sampling – tot nieuwe, vooruitstrevende composities met veel elektronica. Die zijn overigens steeds flink complex wat betreft notatie en ritmiek. Tezelfdertijd bevat het noise, freejazz, psychedelica en heel veel energie. Eerlijk gezegd: het naampjes plakken op muziek vind ik nu eens typisch voor

westerse critici. Ik ken zeer weinig Arabische theoretische manieren schrijven, bij hen is dat categoriseren van genres van geen tel. Ik geef ook geen jota om een zogenaamd verschil tussen oosterse en westerse muziek. Wijzelf gooien dat allemaal door elkaar."

PC: "Maar het is wel dansmuziek!"

RY: "Ja absoluut, het is dance!"

Het komt me soms voor dat electro sha'abi, wat goedkope muziek is voor de jeugd, in het westen soms wordt geïntellectualiseerd en zelfs gepolitiseerd. Is dat niet wat verregaand en overtrokken?

RY: "Zeker, het is immers straatmuziek die al jaren voor de revolutie (*van 2011, tn*) bestond. Natuurlijk was traditionele sha'abi er al zeer lang en de elektronische versie zag het licht met de opkomst van spotgoedkope keyboards. Eigenlijk was dit meer een financiële dan een muzikale keuze. Zo ontstond ook de zogenaamde new wave dakbé met Omar Souleyman en al die gasten. Tussen haakjes: ik ben trouwens de idioot die als eerste die term gebruikte, toen ik betrokken was bij een project van Souleyman (*de reeks verzamelaars 'Folk And Pop Sounds Of Syria', tn*) en nu lees je deze term in allerhande promotieonderzoeken en zo (*grijnst smalend*). Maar goed, wegens geldgebrek werd er gereedeneerd: een enkele persoon speelt op twee synthesizers en doet tegelijk de beats en al de solo's zodat we tien man uit de band kunnen schoppen en meer geld kunnen verdienen! Nu, in Egypte zijn de groepen dikwijls wat uitgebreider want de ritmesectie is veelal groter en zo krijg je soms wel acht mensen op het podium, die ook allemaal het geld broodnodig hebben (*lacht*). Wat het genre mahraganat (*de typische, populaire vorm van Egyptische sha'abi, tn*) betreft – dat ook al lang de ronde doet – durf ik zeggen dat het zichzelf heeft kapotgemaakt, ook al houden velen er nog van. Maar je hebt eenvoudigweg een dj en een mc en dat is in mijn ogen te gemakkelijk. 't Is vrolijk, dat is waar, maar ook schraal: een beat met Egyptische geluiden en daar houdt het op. Voor Praed is vooral het tijdstip boeiend wanneer de keyboards voor het eerst in sha'abi werden geïntroduceerd."

GASAANVAL

Waar staat Praed nu volgens jullie?

PC: "In mijn geval op een goeie plek want ik hou enorm van dit project. Er zit zoveel

energie in en ik denk dat we nog ver van het hoogtepunt zitten. Vooral de intensiteit, de complexiteit en het verrassingsmoment blijven me boeien."

RY: "We hebben net de aanzet gegeven voor nieuw materiaal. We verzochten een aantal Egyptische muzikanten om stukken muziek op te nemen in hun eigen studio of in hun eigen omgeving, om die dan later te samplen en te integreren in onze muziek. Praed gaat immers ook vaak over muzikale sjablonen. Maar of dit plan levensvatbaar is, weten we nog niet. Je moet weten dat heel wat van die mensen werkelijk heel integer vanuit het hart spelen. Maar er zijn er ook genoeg die een hoop nummers aframmelen op trouwfeesten, het geld innen en snel weer verdwijnen. Zij kunnen zeker iets maar hebben geld nodig want het land staat onder zware economische druk. We hebben artiesten gezien van beide strekkingen."

Jullie treden vaak op in zowel het Midden-Oosten als in Europa. Zijn er verschillen in de respons op jullie muziek?

RY: "Vooral in Egypte wat het publiek het meteen; vanaf de eerste noten wordt er zwaar gedanst. Ook in Beiroet barst het feest na enkele minuten los. Er zit een trance-element in die dinen al de mensen mee zijn met het ritme is het spel op de wagen, ook al mengen we er geschifte elementen in. De beat werkt als een lokmiddel om het publiek te overstelpen met noise en ingewikkelde structuren. Op deze wijze kunnen we radicale muzikale ideeën presenteren. Zo werkt de muziek van Praed als gas: het sluipst onder de deurspleet door, verspreidt zich in de slaapkamer en van zodra de mensen de geur ietwat gewoon zijn, sterven ze!"

PC: "Wat een geweldige metafoor!" (*proest het uit*) ◆

discografie

Praed - Fabrication of Silver Dreams (Annihaya, 2016)
Praed - Made in Japan (Annihaya, 2011)
Praed - The Muesli Man (Creative Sources, 2008)

live

18-09-2017, Cafe Oto, Londen VK,
cafeto.co.uk
07-10-2017, Go Out!, Genève CH,
gootmag.ch/a-propos

www

paed.ch/praed
raedyassin.com
annihaya.com